

je 1932 godine pod istim naslovom štampan u časopisu »Revue des sciences philosophiques et théologiques«. Ni sadržajno ni stilistički nema znatnije promjene; jedva da je štogod nadodano. Zato je trebalo upozoriti na tu činjenicu, naročito danas, kad je već takoreći na svim područjima znanosti skoro nemoguće svladavati bogatu stručnu literaturu zbog vremena i po-manjkanja novaca. Tko pročita ovu knjigu, ne treba se više truditi da dođe do istog članka u navedenom časopisu.

Kao cjelinu možemo ovu knjigu preporučiti svima onima, koji se žele orijentirati u naprijed spomenutim psihološkim pitanjima kršćanske religije.

Dr. Vilim Keilbach

Merkelbach H., O. P.: Quaestiones de embryologia et de sterilisatione; B. series altera, H. bis Liège 1937. 8° str. 104.

U zbirci »Quaestiones pastorales«, što ih je autor izradio i objelodanio za porabu svećenstvu u dušobrižničkoj praksi, ova je knjiga nastavak onoga sveska, što nosi naslov: *Quaestiones de embryologia et de ministratione baptismatis* (2. izdanje 1928). Ovdje su obradena pitanja, što se u glavnom tiču operacionih zahvata u organizam muškarca ili žene i njihove moralne dozvoljenosti: *sectio caesarea*, *craniotomia*, *abortus*, *excisio uteris gravidi*, *operatio circa foetus ectopicos*, *ablatio sacci foetalis* et *oviductus foetum continentis*. Čitav drugi dio radi o sterilizaciji, koja je u naše vrijeme postala toliko poznata i praktikovana.

Lakim stilom, preglednim poredajem materijala, točnom oznakom pojmova i preciznošću izričaja odlikuje se ovo djelo. U svim pitanjima, koja se ovdje razvijaju zauzima autor svoje gledište, nakon što je iscrpno izvijestio o stanju u kojem se nalazi raspravljavanje među bogoslovima. Ne će se tkogod svagdje složiti možda s autorom: tako n. pr. u pitanju, da li je *effectus indirectus* uvjetovan samo od prirode djela, kako misli M., ili je potrebno paziti i na nakanu činitelja (str. 22), kako traži Vermeersch. Jednako je u pitanju ženidbe sterilizovanih (str. 93) i prava na bračni život (str. 96), gdje se M. odlučuje za starije mišljenje, koje drugi ne dijele.

Preporučujemo M. pastoralna izdanja kao solidne priručne knjige, koje orijentiraju u svim pitanjima moderne suvremene pastve.

Prof. A. Ž.

Germanus A. C. J. (Congr. Pass.). Passionis Domini nostri Jesu Christi praelectiones historicae ad usum scholarum redactae. 3 vol. in 8:

Vol. I. A *Cena Bethanica ad Iesu Christi comprehensionem.* Pag. 270, 1933. Lib. It. 12.—

Vol. II. A *Iesu comprehensione ad eius traditionem gentibus.* Pag. 328, 1934. Lib. It. 12.—

Vol. III. A *Iesu gentibus traditione ad eiusdem in cruce supplicium.* Pag. 520, 1936. Lib. It. 15.—

Casa Editrice Marietti, Via Legnano, 23 — Torino (118).

Sv. Pavao od Križa osnovao je kongregaciju redovnika Pasionista, sa specijalnom zadaćom, da u pučkim misijama i inače potiče vjerni puk na razmatranje muke i smrti Isusove. Nedavni general družbe, a sada apostolski delegat u Istočnoj Indiji Leo a S. Corde Jesu, izradio je po mandatu generalnog kapitula 1930. godine statut, prema kojemu će klerici

njihovoga reda za vrijeme svoga filozofskog studija učiti i pasiologiju, nauku, koja raspravlja o mucu Spasiteljevoj. Ta se predavanja drže kroz tri godine i to petkom. Profesor pasiologije kod pasionista u Rimu jest P. Germanus a Corde Jesu. On je svoja predavanja priredio za štampu te ih postepeno izdao u ove tri knjige.

U prvoj knjizi, nakon prikaza o potrebi i o načinu studija pasiologije, obradjuju se događaji zadnje večere i svi koji se zbiše u međjuvremenu dok nije Isus uhvaćen u vrtu Getsemani. Zadnju je večeru pisac opširno obradio, sve momente kronološki poredao, raščlanio i razjasnio. Divan je za razmatranje Isusov govor učenicima na zadnjoj večeri. Na str. 132.—142 raspravlja se ono sporno pitanje, da li je izdajnik Juda primio sv. pričest ili je prije iz dvorane otišao. I ako su, kaže auktor, citirajući Foncka, mnogi sv. Oci i tumači sv. Pisma u srednjem vijeku uzimali, da je Juda bio prisutan kod sv. pričesti, ipak tekstovi sv. Pisma pomno ispitani i skladno poredani, ako ne apsolutnom sigurnošću, a ono barem s najvećom vjerojatnošću govore za odsutnost Judinu.

U drugoj je knjizi izdaja Judina i bijeg apostola, vodjenje Isusa Ani i formalno sudjenje po sinedriju te izricanje osude; zatim trostruko zatajenje Petrovo i tužni svršetak Judin. Vrlo je lijepo auktor prikazao sud sinedrija i u tom pokazao da dobro pozna rabinsku literaturu.

Odlika treće knjige jest obilna literatura, koju pisac na početku navodi. U tom je svesku obradjeno Isusovo mučenje i smrt. Na str. 9.—11. iznosi mišljenja o tom, na kojem je mjestu mogla biti sudnica Pilatova. Kaznu bičevanja prikazao je auktor na temelju suvremenih dokumenata. Postavlja i pitanje sudbine Pilatove, te njegove žene Kladije (str. 230.). Iznosi rezultate historijske znanosti o postajama križnoga puta te o Veronici, koja da nije historijska osoba, nego »Veronica nomen erat imaginis (vera icon), non vero mulieris.« Ne protivi se štovanju t. zv. Veronikinog rupca u bazilici sv. Petra u Rimu, koje je osnovano na staroj predaji, a zalaže se za autentičnost turinškog platna, o čijoj autentičnosti svjedoče rezultati mikrofotografskog snimanja (str. 129.). Isusa su podizali na već osvojeni križ i tada ga gore pribijali (str. 299.).

Golgotsku dramu pisac lijepo završuje s apoteozom Isusova Uskrsnuća.

U ovom su djelu sabrani svi, pa i najnoviji rezultati povijesti, bibli-kuma, etnografije i dogmatike, koji se na predmet odnose. Stil je lagan i jasan. Scene se iznose pred nas kronološkim redom. Pisac se ne gubi u sitnicama niti razvlači pitanja, koja su sporna među učenjacima. On samo kaže u čemu je kontroverzija, tko kakove dokaze iznosi i koja se sentencija čini vjerojatnijom. Prvi svezak je dobar, drugi je još savršeniji od prvoga, a treći je dotjeraniji od prvoga i drugoga.

Ovo će djelo izvrsno poslužiti svakomu za razmatranje, zatim za propovijedi u korizmi, za pouke i egzorte, a služiti će i u naučne svrhe, jer je znanstveno izrađeno, iznosi znanstvene rezultate do kojih se došlo na tom području i citira golemu literaturu, poredanu alfabetskim redom. Latinski jezik i stil jasni su i lagani te bi djelo bilo zgodno za zajedničko čitanje u novicijatima i sjemeništima.

D. Nežić